

Schotse Mythen & Legenden

"De mythe is geen verzinsel; het is een waarheid die de feiten overstijgt. Het is een manier om het onuitspreekbare vorm te geven, om het onbegrijpelijke te begrijpen."

- John MacMurray

Schotse Mythen & Legendes

Verhalen van monsters, geesten en het onverklaarbare
uit het mysterieuze noorden

R.V.D. Oord

© 2026 R.V.D. Oord

Fife, Schotland

Website: schotlandgids.com

Tekst, omslagontwerp en binnenwerk: R.V.D. Oord

Eerste druk: 2026

ISBN: 978-94-6554-268-3

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd
gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige
wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of
op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke
toestemming van de auteur.

Dit boek is geschreven op basis van overgeleverde volksverhalen,
historische bronnen en eigen onderzoek. De verhalen zelf zijn
overlevering en geen vaststaand feit; waar relevant is dat in de tekst
en in de bronvermeldingen toegelicht. De auteur heeft de grootst
mogelijke zorgvuldigheid betracht bij het samenstellen van dit boek,
maar aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele onjuistheden
of onvolledigheden.

Uitgegeven in eigen beheer.

Gedrukt en gedistribueerd via Brave New Books, Amsterdam.

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	7
Hoofdstuk 1. Het Loch Ness monster	8
Hoofdstuk 2. De UFO van Livingston	13
Hoofdstuk 3. Glamis Castle.....	17
Hoofdstuk 4. De kelpie	21
Hoofdstuk 5. De heksen van North Berwick.....	25
Hoofdstuk 6. De begraven straat	29
Hoofdstuk 7. De dominee die door de feeën werd meegenomen	32
Hoofdstuk 8. Het A70 incident	35
Hoofdstuk 9. De Brahan Seer en de voorspelling.....	38
Hoofdstuk 10. De selkies	41
Hoofdstuk 11. Sawney Bean en de kannibalencan.....	44
Hoofdstuk 12. Greyfriars Kirkyard en de Mackenzie Poltergeist.....	47
Hoofdstuk 13. De Nuckelavee	50
Hoofdstuk 14. De Falkirk Triangle.....	53
Hoofdstuk 15. De feeënvlag van Dunvegan Castle.....	56
Hoofdstuk 16. De Grijs Man van Ben MacDhui	59
Hoofdstuk 17. De gewelven onder South Bridge.....	62
Hoofdstuk 18. De bean nighe	65
Hoofdstuk 19. Het bloedbad van Glencoe.....	68
Hoofdstuk 20. Het monster van Loch Morar	71
Hoofdstuk 21. Isobel Gowdie	74
Hoofdstuk 22. De Groene en de Roze Dame van Stirling Castle.....	77

Hoofdstuk 23. De Blauwe Mannen van de Minch.....	80
Hoofdstuk 24. De Steen van Scone.....	83
Hoofdstuk 25. De vloek van Fyvie Castle	86
Hoofdstuk 26. De Calvine-foto.....	89
Hoofdstuk 27. De Wulver van Shetland.....	92
Hoofdstuk 28. Culloden, het slagveld dat bleef treuren	94
Hoofdstuk 29. De each uisge	97
Hoofdstuk 30. Rosslyn Chapel, de kapel vol raadsels	100
Hoofdstuk 31. De brownie.....	103
Hoofdstuk 32. Sandwood Bay	106
Hoofdstuk 33. De redcap	109
Hoofdstuk 34. De Stoor Worm.....	112
Hoofdstuk 35. De eenzame doedelzakspeler.....	115
Hoofdstuk 36. De Appin-moord	118
Hoofdstuk 37. De cù sith.....	121
Hoofdstuk 38. De Ghillie Dhu	123
Hoofdstuk 39. De Wolf van Badenoch	126
Hoofdstuk 40. De tovenaar van Balwearie	129
Hoofdstuk 41. Het zeemonster van Stronsay	132
Hoofdstuk 42. De Picten en het verloren recept van het heidebier.....	135
Hoofdstuk 43. Lillas Adie	138
Hoofdstuk 44. De West Freugh waarneming.....	142
Bronnen	146

Voorwoord

Er is een speciaal soort licht in de Schotse Hooglanden dat je nergens anders tegenkomt. Het valt schuin over de heuvels, een dikke laag mist blijft hangen boven het water, en verweerde stenen ouder dan wijzelf bedekken het landschap. Wie hier rondloopt tussen de oeroude bossen en bergkammen, voelt al snel dat dit een land is dat bijna gemaakt lijkt voor verhalen. Verhalen over monsters in donkere meren, over geesten in vergeten kastelen, over een klein volk dat in de heuvels woont, en over dansende felle lichten in de hemel waar niemand een verklaring voor heeft. Als kind kon ik geen genoeg krijgen van zulke verhalen. Het Loch Ness monster, Koning Arthur, Robin Hood, ze spraken tot mijn verbeelding op een manier die ik destijds nog niet kon verklaren. Het waren verhalen die grootser voelden dan het gewone leven, alsof er ergens, net buiten de wereld die ik kon waarnemen, een magische wereld bestond die compleet anders was dan de mijne. Inmiddels woon ik al meer dan tien jaar in het Verenigd Koninkrijk en die liefde voor het land en zijn verhalen is alleen maar gegroeid. Het bijzondere is dat toen ik eenmaal de plekken uit die oude verhalen met eigen ogen ging verkennen, veel dingen op hun plaats vielen. Je begrijpt opeens veel beter waar een legende vandaan komt en waarom juist hier, waarom juist op deze heuvel of bij dit meer. Je kunt de wereld waarin ze ontstonden soms bijna proeven. Dat is waarom ik het zo fascinerend vind om zulke plekken met eigen ogen te zien en erover te vertellen. Ik vind niets mooier dan mensen verwonderen met de verhalen over dit land en samen te ontdekken wat ze ons kunnen leren. Want dat is de vraag die mij niet loslaat. Waar houdt de mythe op te bestaan en waar begint de echte geschiedenis? Sommige verhalen komen duidelijk voort uit de menselijke verbeelding, maar zelfs bij pure verbeelding, vertelt het ons vaak iets over de mensen die ze bedachten. Andere verhalen blijken bij nader onderzoek verrassend veel echte feiten te bevatten. Juist op dat snijvlak van fabel en feit wordt een verhaal naar mijn idee echt interessant. In dit boek neem ik je mee langs vierenvierentig van dit soort verhalen. Het meest bekende, zoals het populaire monster van Loch Ness, maar ook de bijna vergeten verhalen die je in geen enkele reisgids zult terugvinden. Ik vertel ze eerst zoals ze verteld horen te worden en daarna kijken we naar wat er mogelijk van waar kan zijn. Achter in het boek vind je daarnaast een genummerde bronnenlijst, met bij elke bewering in de tekst een nummer, zodat je alle bronnen ook zelf kunt nalezen. Lees dit boek met een versnapering in de hand en trek een warme deken om je heen, of neem het mee op reis en ga zelf kijken. De meest fascinerende verhalen van Schotland staan op je te wachten.

R.V.D. Oord

Hoofdstuk 1. Het Loch Ness monster

Stel je eens voor dat je aan de oever van Loch Ness staat. Het is nog vroeg in de ochtend, een uur of zes, de wereld om je heen is nog niet helemaal wakker. Het water voor je is bijna zwart. Niet vies, maar verkleurd door de turf uit de omringende heuvels die het meer al duizenden jaren voedt met donker, roodbruin water. Steek je hand erin en je ziet hem na een paar centimeter al verdwijnen, alsof het meer hem vastpakt en opslokt. Onder de oppervlakte gaat het verder naar beneden dan de meeste mensen zich kunnen voorstellen. Op de diepste plekken is Loch Ness ruim 230 meter diep, dieper dan het grootste deel van de Noordzee [2]. Je zou er een flinke wolkenkrabber in kunnen laten zakken zonder dat de top boven het water uitkomt. Het meer is bovendien relatief lang, bijna zesendertig kilometer. Een rechte, smalle inkeping die de Hooglanden in tweeën snijdt [2]. Ga je op een grauwe grijze dag op de rand van de oever staan dan zie je de overkant nauwelijks. De heuvels aan de andere kant van het water lossen op in de grauwe nevel, en het water strekt zich naar beide kanten uit tot het ergens in de mist verdwijnt. In Loch Ness ligt meer zoet water dan in welk ander meer van Groot-Brittannië, mogelijk zelfs meer dan in alle meren van Engeland en Wales bij elkaar. Hoewel Loch Ness uitvoerig met sonar en moderne meetmethoden is onderzocht, blijven delen van het meer moeilijk volledig te inspecteren. En dan is er de stilte. Wie hier in de vroege ochtend staat hoort vaak alleen het zachte geklots van water tegen de stenen en het verre gezang van een vogel. De mist schuift traag over het oppervlak. De heuvels zwijgen. En soms is er ergens een rimpeling aan het wateroppervlak zichtbaar. Een tak die meedrijft, een windvlaag, een vis die naar boven komt. Heel even lijkt het of in het water iets beweegt wat groter is dan het zou moeten zijn. Je weet dat het niet zo is. Maar toch kijk je nog een keer en blijf je net iets langer staan. Het is precies het soort plek waar je je kunt voorstellen dat een verhaal over iets vreemds in het water kan ontstaan. Een meer dat te diep is om in te kijken, te koud is om lang in te zwemmen en te oud om al zijn geheimen prijs te geven. Eeuwenlang hebben mensen aan deze oevers gewoond, gevist en gereisd, en eeuwenlang hebben ze zich afgevraagd wat daar beneden onder dat zwarte oppervlak verscholen ligt. De Hooglanden zitten vol met zulke verhalen, over waterpaarden, verdronken zielen en wezens in de diepte. Maar geen enkel verhaal is zo bekend geworden en heeft zoveel mensen naar één enkele oever getrokken als dat van het monster van Loch Ness. En dat verhaal is erg oud. Veel ouder dan de meeste mensen denken.

Een heilige en een waterbeest

Een van de vroegste verslagen is bijna vijftienhonderd jaar oud. Het staat in de *Vita Columbae*, het leven van de heilige Columba, geschreven door de monnik Adomnán van Iona aan het einde van de zevende eeuw [1]. Columba was een Ierse monnik die naar Schotland kwam om de Picten tot het christendom te bekeren. Volgens het verhaal kwam hij in het jaar 565 bij de rivier de Ness, die uit het meer naar het noorden stroomt. Daar trof hij een groep mensen aan die een man begroeven. De man was tijdens het zwemmen gegrepen door een waterbeest dat hem verminkte en onder water trok voordat zijn metgezellen hem met een haak konden bergen [1]. Columba liet zich niet afschrikken. Hij stuurde een van zijn eigen volgelingen, Lugne, het water in om een boot van de overkant te halen. Het beest kwam meteen weer omhoog en schoot brullend op de zwemmer af. Toen stapte Columba naar de waterkant, maakte het teken van het kruis en beval het dier zich terug te trekken. Volgens Adomnán vluchtte het beest vervolgens weg alsof het met touwen werd teruggetrokken [1]. Om de context van dit verhaal beter te begrijpen is het verstandig om de historicus in onszelf wakker te schudden. Adomnán schreef dit verhaal namelijk pas ongeveer een eeuw na de gebeurtenissen op. Daarnaast was zijn boek geen objectieve geschiedschrijving maar een heiligenleven, bedoeld om de macht van Columba en zijn God te tonen [1]. Verhalen waarin een heilige een monster of een waterdemon bedwingt, kwamen in dat soort teksten vaker voor [2]. Bovendien speelt het tafereel zich eigenlijk af in de rivier, niet in het meer zelf. Het is dus heel goed mogelijk dat dit verhaal eeuwenlang los stond van wat wij nu de legende van Loch Ness noemen en dat het er pas veel later aan werd verbonden door mensen [2]. Maar het laat wel iets moois zien. Het idee dat er iets in deze wateren leeft, is zo oud als de geschreven geschiedenis van deze streek.

Hoe een monster geboren werd in 1933

De legende zoals wij die kennen is nog relatief recent en heeft een vrij normale aanleiding. In 1933 werd langs de noordoever van het meer een nieuwe weg gebouwd, de huidige A82. Waar reizigers vroeger langs een dichtbegroeide oever reden, hadden ze nu opeens vrij uitzicht over het water [5]. Kortom, opeens waren er een stuk meer priemende mensenogen, een beter uitzicht, en dus bijna automatisch ook meer waarnemingen van dingen in het water. In april van dat jaar reed Aldie Mackay, de hotelhoudster van het Drumnadrochit Hotel, samen met haar man terug van Inverness toen ze een hevige beroering in het water zag. Iets groots, donker en glanzend rolde door het water en dook, voordat het verdween [3]. Een plaatselijke wateropzichter die ook als journalist

werkte, Alex Campbell, schreef hun waarneming op voor *The Inverness Courier*. Het artikel verscheen op 2 mei 1933 [3]. Het was niet eens een groot nieuwsbericht, het stond ergens op een binnenpagina. Maar er was één woord dat alles veranderde. De redacteur van de krant, Evan Barron, vond dat het wezen een passende benaming verdiende en stelde daarom voor om het een *monster* te noemen [3][4]. Dat ene woord zette het verhaal onder de spotlight. Het stuk werd opgepikt door de populaire *Daily Mail* en daarna door kranten over de hele wereld [3]. Binnen enkele maanden stroomden de toeristen toe. De plaatselijke ondernemers begrepen meteen wat ze met dit verhaal in handen hadden [3]. In augustus 1933, slechts enkele maanden later, publiceerde dezelfde krant het verhaal van George Spicer, een bezoeker uit Londen, die beweerde dat hij en zijn vrouw een vreemd, log dier over de weg hadden zien kruipen, op weg naar het water [5]. Het is een belangrijk detail, want decennia later wezen onderzoekers van de Columbia University erop dat Spicers beschrijving sterk leek op het langnekkige oerdier uit de film *King Kong*, die juist in 1933 in de bioscopen draaide en enorm populair was [5]. Wat we zien wordt soms gekleurd door wat we kennen, was dat ook hier het geval?

De beroemde foto die eigenlijk niet echt was

De eerste foto van het monster maakte Hugh Gray op 12 november 1933 bij het dorp Foyers. De foto was vrij wazig, waardoor niemand het er ooit over eens werd of het nu een dier, een hond met een stok of watergolf was [5]. De foto die de legende voorgoed de wereld over zou sturen kwam pas een halfjaar later. Op 21 april 1934 publiceerde de *Daily Mail* de zogenoemde Surgeon's Photograph, een korrelige opname van een lange nek en kop die uit het water oprijst, toegeschreven aan de gerespecteerde Londense arts Robert Kenneth Wilson [6]. Juist omdat een dokter erachter leek te zitten geloofden veel mensen dat dit eindelijk het bewijs was. Echter, het bleek regelrecht bedrog, en het verhaal erachter is bijna even mooi als de legende zelf. De *Daily Mail* had in 1933 de bekende jager Marmaduke Wetherell ingehuurd om het monster te vinden. Wetherell kwam terug met enorme voetafdrukken langs de oever, maar toen die werden onderzocht, bleken ze gemaakt met de gedroogde poot van een nijlpaard, het soort dat destijds als paraplubak werd gebruikt [6][7]. Vernederd en woedend op de krant bedacht Wetherell een plan om wraak te nemen. Zijn stiefzoon Christian Spurling, een handige modelbouwer, kneedde een kop en hals van plastic hout en bevestigde die op een speelgoedonderzeeër. Dat geheel werd in een rustig inhammetje van het meer gefotografeerd. De keurige dokter Wilson leende zijn naam om het geloofwaardig te maken [6][7]. Pas in 1994 kwam de waarheid over de

foto boven water. Spurling biechte kort voor zijn dood op wat ze zestig jaar eerder hadden gedaan [6].

Wat zegt de wetenschap?

Je zou denken dat een ontmaskerde neppe foto het einde van de legende zou betekenen. Het tegendeel is waar. De jaren erna trokken onderzoekers, avonturiers en hele universiteitsteams naar het meer, gewapend met de meest geavanceerde sonar en duikboten, om de diepte uit te kammen. En in 2019 vond het grondigste onderzoek tot nu toe plaats. Niet met een net of een camera, maar met DNA. Een internationaal team onder leiding van professor Neil Gemmell van de Universiteit van Otago in Nieuw-Zeeland nam tweehonderdvijftig watermonsters, van de oevers tot in de diepste lagen van het meer [8]. Het idee erachter is dat elk levend wezen sporen van zijn DNA achterlaat in het water, los velletje voor los velletje. Door dat materiaal te verzamelen en te vergelijken met wereldwijde DNA-databanken, kun je vaststellen welke dieren er daadwerkelijk leven, zelfs zonder ze ooit te zien. Het resultaat was teleurstellend voor monsterjagers maar duidelijk. Geen spoor van een reptiel. Dus geen overlevende plesiosaurus uit de tijd van de dinosauriërs. Ook geen DNA van reuzenhaaien, meervallen of steuren [8]. Maar er was wel iets opvallends. Het water zat vol met DNA van palingen. Op vrijwel elke plek waar ze maten trof men materiaal aan wat duidde op de aanwezigheid van paling [8]. Gemmell trok daaruit de enige conclusie die zijn gegevens hem vertelde. Misschien is het monster gewoon een paling, maar dan een uitzonderlijk grote. Hij gaf eerlijk toe dat zijn gegevens niets zeggen over de afmetingen van de dieren in het water en dat een paling van enkele meters lang ver buiten het gebruikelijke zou vallen. Gemmell opperde dat uitzonderlijk grote palingen sommige waarnemingen mogelijk zouden kunnen verklaren, maar benadrukte dat hiervoor geen direct bewijs bestaat [8]. Het onderzoek is geen sluitend bewijs. Echter, het is een aannemelijke verklaring die past bij wat mensen door de jaren heen op het wateroppervlak menen te hebben gezien.

Waarom het verhaal blijft leven

Hier wordt het pas echt interessant. Want we hebben de beroemdste foto ontmaskerd, het oudste verslag in zijn context geplaatst, en het water tot op DNA niveau onderzocht. En toch komen er ieder jaar opnieuw mensen naar deze wateroever, turend over het donkere oppervlak, hopen op die ene rimpeling die anders is dan de rest. Dat zegt misschien minder over Loch Ness en meer over onszelf. Loch Ness laat zien hoe een legende ontstaat. Je hebt een plek nodig die diep en duister genoeg is om alles te kunnen verbergen, oude verhalen om op terug te vallen, een toevallige

waarneming, een nieuwsgierige journalist, en een wereld die graag wil geloven dat niet alles te verklaren is. Voeg daar een tijdgeest aan toe, in dit geval een filmmonster en een land dat in de jaren dertig wel wat mooie verhalen kon gebruiken, en de legende schrijft zichzelf. En toch zou ik aanraden om als je ooit aan de oever staat niet meteen je blik af te wenden van het wateroppervlak. De wetenschap heeft namelijk veel verklaard, maar het donkere water houdt nog altijd dingen verborgen. Een gat in de tijd, een diepe afgesloten grot onder water, een wezen dat het meer in en uit trekt, of een onbekend natuurfenomeen, wie weet wat mogelijk is in dit mysterieuze meer. Juist op de grens tussen wat we weten en wat we hopen komt het monster van Loch Ness daadwerkelijk tot leven.

Hoofdstuk 2. De UFO van Livingston

Livingston is niet echt een plek waar je een groot mysterie zou verwachten. De stad werd in de jaren zestig gebouwd. Het diende als een van de nieuwe steden van Schotland, bedoeld om het overvolle Glasgow wat lucht te geven. Het is een nette en praktische plaats van woonwijken, rotondes en bedrijventerreinen. Met midden door de stad de constante ruis van de M8, de drukke snelweg tussen Glasgow en Edinburgh. Wie er doorheen rijdt, ziet weinig dat de verbeelding prikkelt. En toch is deze stad het toneel van misschien wel het merkwaardigste voorval uit de moderne Schotse geschiedenis. Aan de rand van Livingston is een lage, ronde heuvel te vinden met een wat vreemde, oude naam, Dechmont Law. Eromheen ligt een nog vrij jong bos, in keurige rijen aangeplant op grond dat niet lang geleden slechts open veld was. Het is het soort plek waar mensen hun hond uitlaten en hardlopen met het verkeer van de snelweg altijd net hoorbaar tussen de bomen, vrij gewoon en alledaags. Echter, op een grijze ochtend in november is het er stil, kil en nat, met de geur van dennennaalden en natte aarde. Op de ochtend van vrijdag 9 november 1979 betrad boswachter Robert Taylor het terrein dat hij door en door kende. Robert Taylor, voor iedereen gewoon bekend als Bob, werkte al vijftien jaar als boswachter voor de Livingston Development Corporation. Dit was dezelfde organisatie die de nieuwe stad bouwde [9][10]. Hij was begin zestig, een oorlogsveteraan, kerkganger en iemand die geen druppel alcohol dronk. Kortom, het type man dat zijn afspraken nakwam en geen sterke verhalen vertelde [11]. Iedereen die hem kende, zou hetzelfde zeggen. Als Bob Taylor iets vertelde, dan was het waar. De ochtend in kwestie deed hij wat hij talloze keren had gedaan. Hij parkeerde zijn pick-up langs een rustige weg vlak bij de snelweg en liep met zijn zeven jaar oude rode setter Lara een bospad op, om hekken en poorten te controleren [10][11]. Een routineklus op een gewone werkdag. Dat alles veranderde toen hij rond half elf een bocht omliep en iets hem abrupt deed stilstaan.

De ontmoeting

Midden in een open plek in het bos hing iets boven de grond. Het was een grote, donkergrijze koepel, bijna een bol. Het was zo'n zes meter in doorsnede en zweefde geluidloos net boven de grond [10][11]. Taylor beschreef het object later als iets met een ruwe, sponsachtige buitenkant, met een soort rand of flens eromheen. Hij had de indruk dat delen van het oppervlak af en toe doorzichtig werden, alsof het zichzelf probeerde te verbergen [11]. Hij stond stil en keek er kort naar, te geschokt om er bang van te zijn. Uit het grote object kwamen vervolgens opeens twee kleinere

bollen tevoorschijn, ongeveer zo groot als een autoband en bezaaid met punten, als een soort zeemijnen. Ze rolden met een rasp, zuigend geluid naar hem toe [9][10]. Voor hij kon reageren, grepen ze hem aan weerszijden bij zijn benen vast, scheurden zich in zijn broek vast en begonnen hem naar de grote koepel toe te trekken. Op datzelfde moment drong een scherpe, brandende stank zijn neus binnen. Het was op dat moment dat hij buiten bewustzijn raakte [9][10]. Toen Taylor bijkwam, hoeveel later wist hij niet precies, was de open plek leeg. De vreemde koepel, de bollen, alles was verdwenen. Zijn hond rende radeloos blaffend in het rond. Hij voelde zich erg beroerd en kon nauwelijks praten of lopen [9]. Hij strompelde naar zijn pick-up truck, maar was zo van slag dat hij hem meteen in een greppel reed en niet meer los kreeg [10]. Hij koos er daarom voor de ruim anderhalve kilometer naar huis te lopen.

Een misdaad zonder dader

Eenmaal thuis schrok zijn vrouw zich rot. Haar man stond modderig en verformfaaid voor de deur, met gescheurde broek, schaafwonden aan zijn kin en zijn dijen, en met een verhaal waar ze geen touw aan kon vastknopen [10]. Ze belde daarop meteen een dokter en de politie. En hier wordt deze zaak werkelijk uniek. De politie van Lothian and Borders nam de verwondingen die Taylor opliep serieus en behandelde het voorval als een mogelijke mishandeling door een onbekende dader [10]. Daarmee is het, voor zover bekend, het enige geval ter wereld waarin een UFO-waarneming het onderwerp werd van een officieel strafrechtelijk onderzoek [9][10]. Geen ufoloog of paranormale onderzoeker, maar een rechercheur boog zich over de feiten van de zaak. Diezelfde middag gingen agenten met Taylor terug naar de open plek in Dechmont Woods. De plek waar Taylor zei dat het voorval had plaatsgevonden toonde daadwerkelijk fysieke tekenen van iets wat zich er had voltrokken. In de bodem waren twee parallelle, laddervormige impressies zichtbaar, alsof er iets zwaars op poten had gestaan. Daaromheen vond men daarnaast ongeveer veertig kleine, ronde gaten, die het pad volgden dat de mijnachtige bollen volgens Taylor hadden afgelegd [9]. De sporen waren ook alleen op die open plek te vinden en nergens anders in het bos [10]. Onderzoek van zijn kleding wees uiteindelijk uit dat de broek waarschijnlijk kapot was getrokken door een scherpe, opwaartse ruk, zoals een mechanisch apparaat die zou geven. Een scheur veroorzaakt door takken of een val werd specifiek uitgesloten [12]. Verdere navraag leverde geen sluitende verklaring op. Er bleken die ochtend geen helikopters of vliegtuigen in de buurt te zijn geweest. In de zachte grond ontbrak ook elk spoor van een kraan die iets in het bos had kunnen neerzetten [9]. Er waren zelfs meer mensen die iets vreemds hadden gezien die ochtend. Een automobilist op de nabijgelegen

A89 zag tijdens de ochtendspits een fel licht recht op zich afkomen dat op het laatste moment van richting veranderde. Een verpleegkundige die op weg was naar het ziekenhuis van Bangour kwam naar voren met het verhaal dat ze een vreemd sissend geluid had gehoord en een licht dat richting Dechmont ging [9].

Wat was het dan wel?

De politie sloot het onderzoek uiteindelijk zonder verdachte en zonder uitleg voor wat Taylor exact had meegemaakt. Door de jaren heen zijn er tal van mogelijke verklaringen aangedragen. Eerlijkheidshalve moeten we die net zo serieus bekijken als het oorspronkelijke verhaal zelf. De bekendste verklaring komt van de Schotse scepticus Steuart Campbell. Dezelfde man die ook geprobeerd heeft het monster van Loch Ness te verklaren. Volgens hem zag Taylor een luchtspiegeling van een hemellichaam, mogelijk de planeet Venus, waarvan het vreemde beeld een epileptische aanval uitlokte. Hetgeen Taylor omschreef zou eigenlijk slechts een hallucinatie zijn geweest [13]. Patricia Hannaford, arts en oprichter van de UFO-onderzoeksvereniging van de Universiteit van Edinburgh, wees in dezelfde richting. Zij opperde dat Taylor een eenmalige aanval van temporaalkwabepilepsie kan hebben gehad, wat zijn hoofdpijn, de droge keel, de niet door anderen waargenomen brandlucht, de verlamming in zijn benen en het bewustzijnsverlies zou kunnen verklaren, zeker gezien zijn eerdere hersenvliesontsteking [13]. Campbell verklaarde de sporen op de grond bovendien met pvc-buizen die het lokale waterbedrijf in de buurt had opgeslagen [13]. Weer een ander vermoedde jaren later dat een lichte beroerte de uitleg was, terwijl een andere onderzoeker dacht aan een geheime militaire operatie om een neergestort onbemand toestel te bergen. Het probleem is dat elke verklaring die is geopperd een deel van het verhaal geloofwaardig uitlegt, maar een ander deel compleet negeert. Een epileptische aanval kan bijvoorbeeld verklaren hoe Taylor zich voelde, maar niet de afdrukken in de grond. De rechercheur die de zaak behandelde, zei het zelf vrij treffend. Misschien had de man een toeval gehad, maar wat dan met die sporen op de grond? [13]. De pvc-buizen verklaren bijvoorbeeld geen broek die met een mechanische ruk aan flarden is getrokken. Bovendien is er nooit een tweede aanval geweest, terwijl een officiële diagnose epilepsie er normaal gesproken twee vereist. Wat overblijft, is precies het type raadselachtige verhaal waar dit boek over gaat. Een volkomen betrouwbare getuige, die zijn verhaal tot aan zijn dood in 2007 nooit veranderde [10]. Fysieke sporen die niemand kon verklaren. En verklaringen van experts die voorbij gaan aan een deel van de feiten. Je hoeft niet in buitenaardse ruimteschepen te geloven om te erkennen dat hier iets is gebeurd wat we

tot op de dag van vandaag nog altijd niet volledig begrijpen. Het mooiste van de plek uit dit verhaal is dat je er zelf naartoe kunt. Begin jaren negentig plaatste de Livingston Development Corporation een gedenksteen op de inmiddels mythische locatie. Het staat bekend als het eerste officiële UFO-monument ter wereld en in 2018 legde de gemeente West Lothian zelfs een bewegwijzerde UFO-route aan die je naar de beroemde open plek leidt [9]. Wanneer je het pad volgt wandel je er in ongeveer een halfuur naartoe. Wanneer je er vandaag de dag komt is het een op het oog doodgewoon Schots bos. Maar misschien is dat juist het meest verontrustende aan de hele gebeurtenis, het idee dat op een alledaagse plek, op een doodgewone dag, niet heel lang geleden, iets mogelijk wereldschokkends kan hebben plaatsgevonden. Het verhaal en de vragen die het oproept zijn zeker iets wat het tot de verbeelding doet spreken. Waarom zou het object zich juist daar hebben begeven? Waarom zou het zomaar een boswachter aanvallen? Kunnen mensen spontaan dingen tot in detail verbeelden? Zouden militairen soms geheime technologie testen om te zien hoe men erop reageert? Of ... kan de aarde bezocht worden door een niet-menselijke intelligentie? Wellicht zijn de antwoorden op al deze vragen ergens te vinden in Dechmont Woods.